

JAPOŃSKIE SIŁY SAMOOBRONY
GWARANTEM BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA –
LĄDOWE I POWIETRZNE SIŁY SAMOOBRONY

Wstęp

Japonia jest państwem wyspiarskim położonym na archipelagu wysp o długości 3300 km, a istotną cechą jej geografii jest fakt, że archipelag ten leży daleko od stałego lądu azjatyckiego. Położenie to w XVII i XVIII w. służyło do zerwania wszelkich kontaktów ze światem zewnętrznym i pozwalało trwać w stanie izolacji przez 200 lat aż do 1854 r., kiedy to do brzegów Japonii dopłynęła eskadra amerykańskich okrętów parowych. Dowodzący eskadrą komodor Perry zmusił rządzącego wówczas Japonią szoguna do nawiązania stosunków dyplomatycznych ze Stanami Zjednoczonymi oraz udostępnienia flocie amerykańskiej wydzielonych portów do obsługi.

W 1868 r. na skutek zachodzących w kraju zmian został oficjalnie zniesiony szogunat Tokugawy, a Japonia wkroczyła na drogę umiarkowanych reform i szybkiego rozwoju gospodarczego. Na polecenie japońskiego cesarza Mutsuhito otworzono granice Japonii i ogłoszono restaurację władzy cesarskiej. Okres jego władzy nazwano Meiji, co oznacza „światłe rządy”.

W epoce Meiji (1868–1912) wprowadzono głębokie zmiany polityczne, gospodarcze, społeczne i zapoczątkowano modernizację kraju na wzór zachodni. Japoński monarcha zniósł feudalizm, rozwiązał klasę samurajów, rozpoczął okres przemysłowienia i modernizacji. W 1869 r. japońska arystokracja i szlachta zrzekły się swoich przywilejów na rzecz cesarza, co spowodowało, że został on jedynym i niepodzielnym władcą Japonii.

W tym samym roku utworzono Departament Wojny, na którego czele stanął Masujiro Omura, nazywany ojcem imperialnej armii japońskiej. Położył on podwaliny pod nowoczesną armię, zakładając szkoły wojskowe i opierając armię na wzorcach francuskich, a marynarkę wojenną na wzorcach brytyjskiej marynarki wojennej.

W 1871 r. wprowadzono nowy system oświaty, w którym wojsko miało znaczący wpływ na wykształcenie obywateli. Utworzono okręgi wojskowe, a każdy z nich stanowił obszar rekrutacji jednej dywizji. Obie reformy przygotowały podłoże pod

powszechną służbę wojskową, którą wprowadzono w 1873 r. Do czynnej służby na okres 3 lat byli powoływani wszyscy mężczyźni w wieku 21 lat.

Pod koniec XIX w. japońskie naczelne dowództwo położyło nacisk na rozwój floty wojennej. Już w 1857 r. w Nagasaki otworzono szkołę morską. Natomiast w odniesieniu do wojsk lądowych szczególną uwagę poświęcono formacjom piechoty. Czerpano wzory z armii francuskiej i pruskiej¹.

W 1889 r. cesarz zatwierdził konstytucję opartą na europejskich wzorcach. Należy dodać, że cesarze Japonii wywodzą się z najdłużej na świecie panującej dynastii, a dwór cesarza stanowi najstarszą trwale ugruntowaną instytucję polityczną Japonii.

Obecna Konstytucja Japonii została zatwierdzona przez cesarza Hirohito 3 listopada 1946 r. (obowiązuje od 3 maja 1947 r.) w czasie amerykańskiej okupacji Japonii po II wojnie światowej i zastąpiła Konstytucję Meiji z 1889 r.

Japońskie Siły Samoobrony (JSS)

Japońskie Siły Samoobrony zostały utworzone 1 lipca 1954 r. z Narodowej Rezerwy Policji oraz Sił Narodowego Bezpieczeństwa. W nowej Konstytucji Japonii, w art. 9 zaznaczono, że „Naród japoński, dążąc szczerze do międzynarodowego pokoju opartego na sprawiedliwości i porządku, wyrzeka się na zawsze wojny jako suwerennego prawa narodu, jak również użycia lub groźby użycia siły jako środka rozwiązywania sporów międzynarodowych. Dla osiągnięcia celu określonego w poprzednim ustępie nie będą nigdy utrzymywane siły zbrojne lądowe, morskie i powietrzne ani inne środki mogące służyć wojnie. Nie uznaje się prawa państwa do prowadzenia wojny”².

Konstytucja Japonii, składająca się z preambuły i 103 artykułów ujętych w 11 rozdziałach, ze względu na swój antimilitarystyczny charakter nazywana jest „powojenną konstytucją”. Zapewnia ona parlamentarny system rządów, w którym cesarz jest symbolem państwa i jedności narodu, sprawuje wyłącznie funkcję reprezentacyjną.

W 2014 r. premier Shinzo Abe, dążąc do wzmocnienia Japonii w polityce międzynarodowej, przeforsował zmiany w interpretacji zapisów w konstytucji, dotyczących kwestii militarnych. Następstwem obranej polityki jest zniesienie zakazu eksportu broni, a japoński przemysł zbrojeniowy podjął działania w celu sprzedaży swoich produktów za granicą. Rezultatem tych poczynań było także uchwalenie w 2015 r. przez wyższą Izbę Parlamentu ustawy rozszerzającej rolę sił samoobrony, zezwalającej na użycie japońskich sił poza granicami kraju w obronie sojuszników.

¹ J. Solarz, *Doktryny militarne XX wieku*, Kraków 2009.

² Konstytucja Japonii z 1946 roku, <http://www.pl.emb-japan.go.jp/relations/konstytucja.htm> (dostęp: 20.10.2017).

W myśl nowej interpretacji konstytucji dozwolone jest wysłanie japońskich sił poza granice kraju w ramach wspólnej obrony.

Chociaż Japońskie Siły Samoobrony nie mają na swoim wyposażeniu broni ofensywnej i pocisków balistycznych dalekiego zasięgu, to pod względem wyposażenia i wyszkolenia nie ustępują czołowym armiom świata. W 2015 r. znajdowały się na dziewiątym miejscu w rankingu najpotężniejszych sił zbrojnych świata, a w 2017 r. na siódmym miejscu. Jeśli zaś chodzi o Azję, to JSS znajdują się na czwartym miejscu za Chinami, Indiami i wspieraną przez Stany Zjednoczone Koreą Południową.

Stan osobowy Japońskich Sił Samoobrony liczy obecnie około 250 tys. pracowników oraz 58 tys. w rezerwie³. W skład Japońskich Sił Samoobrony wchodzi:

- Lądowe Siły Samoobrony (JGSDF – Japan Ground Self-Defense Force),
- Powietrzne Siły Samoobrony (JASDF – Japan Air Self-Defense Force),
- Morskie Siły Samoobrony (JMSDF – Japan Maritime Self-Defense Force)⁴.

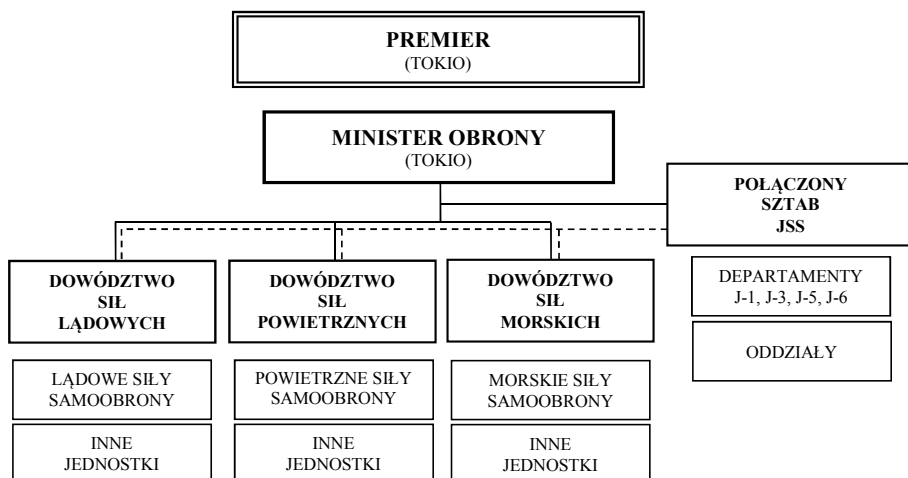
Najwyższym zwierzchnikiem Japońskich Sił Samoobrony jest Premier Rządu Japonii (obecnie Abe Shinzo), który wyznaczany jest na stanowisko przez cesarza po desygnowaniu go przez parlament Japonii. Premier rządu stoi zarazem na czele Rady Bezpieczeństwa Japonii, która jest najważniejszym organem bezpieczeństwa. Rada w zależności od funkcji, jaką ma spełniać w dziedzinie obronności, składa się z odpowiedniej liczby członków. Sekretariat Rady jest organem planującym i koordynującym najważniejsze sprawy dotyczące polityki zagranicznej i polityki bezpieczeństwa. Rada jest organem ustawodawczym, natomiast premier razem z parlamentem tworzy organ wykonawczy.

Premier sprawuje zwierzchnictwo wojskowe za pośrednictwem ministra obrony. Z kolei ministrowi obrony podlegają bezpośrednio: szef Sztabu Połączonego Sztabu, szef Sztabu Lądowych Sił Samoobrony, szef Sztabu Powietrznych Sił Samoobrony, szef Sztabu Morskich Sił Samoobrony. Organem doradczym i wykonawczym dla premiera rządu i ministra obrony narodowej jest Połączony Sztab (Joint Staff) wraz z szefem sztabu.

Szef Połączonego Sztabu pełni funkcję najwyższego dowódcy operacyjnego w Japońskich Siłach Samoobrony, który wykonuje rozkazy ministra obrony wydane na podstawie zarządzeń premiera rządu. Na czas wojny przejmuje on pełne dowództwo nad Japońskimi Siłami Samoobrony, natomiast w czasie pokoju dowodzi jedynie formacjami policyjnymi oraz realizuje zadania koordynacji przedsięwzięć obronnych. Na rys. 1 przedstawiono strukturę dowodzenia Japońskich Sił Samoobrony.

³ http://www.globalfirepower.com/country-military-strength-detail.asp?country_id=Japan (dostęp: 20.10.2017).

⁴ Na temat Morskich Sił Samoobrony zob. S. Zarychta, *Japońskie Siły Samoobrony (JSS) gwarantem bezpieczeństwa państwa – siły morskie i straż graniczna*, „Gdańskie Studia Azji Wschodniej” 2017, z. 11, s. 121–137.

Rys. 1. Struktura dowodzenia Japońskich Sił Samoobrony

Źródło: Opracowano na podstawie Defense of Japan 2016, Ministry of Defense, Tokyo 2017.

Lądowe Siły Samoobrony (LSS)

Do zakończenia II wojny światowej istniała Cesarska Armia Japońska, która została utworzona w 1867 r. w czasie restauracji Meiji. W epoce Meiji, dzięki współpracy z Francją i Prusami, Cesarstwo Japonii utworzyło najsilniejszą armię, doskonale wyszkoloną i uzbrojoną. Natomiast zwycięstwa w wojnie chińsko-japońskiej (1894–1895) oraz wojnie rosyjsko-japońskiej (1904–1905), a także zdobycze terytorialne: zajęcie wysp Riukiu w 1879 r., Tajwanu w 1895 r., południowego Sachalinu w 1905 r., Korei w 1910 r. i aneksji Mandżurii w 1931 r., sprawiły, że stała się potęgą w tej części globu. Niestety, był to również początek imperialistycznej linii polityki zagranicznej i ekspansji terytorialnej na kontynencie azjatyckim. W 1889 r. cesarz zatwierdził konstytucję opartą na europejskich wzorcach, która obowiązywała do 1945 r.

W czasie I wojny światowej Japonia stanęła po stronie państw Ententy, dzięki czemu otrzymała jako terytoria mandatowe Ligi Narodów posiadłości pokonanych Niemiec, w tym Wyspy Mariańskie, Archipeląg Karoliny oraz Wyspy Marshalla. W latach 30. XX w. Cesarstwo Japonii uległo dalszej militaryzacji, a gospodarka, która była w pełni kontrolowana przez lobby wojskowe, rozwijała przemysł zbrojeniowy na potrzeby wojskowe. W 1940 r. Japonia podpisała pakt z niemiecką III Rzeszą i Włochami, tworząc oś Berlin–Rzym–Tokio.

II wojna światowa rozpoczęła się dla Japonii z chwilą ataku Japońskich Morskich Sił Imperialnych na amerykańską bazę marynarki wojennej Pearl Harbor na Hawajach w grudniu 1941 r. W niedługim czasie wojska japońskie opanowały całą

Azję Południowo-Wschodnią i znaczną część Oceanii. Podczas działań wojennych wojska japońskie charakteryzowała wyjątkowa brutalność i fanatyzm. Dopuszczały się one na terytoriach okupowanych masowego ludobójstwa, mordów, gwałtów i grabieży. W czasie II wojny światowej siły japońskie były głównym przeciwnikiem zachodnich Aliantów i sił morskich Stanów Zjednoczonych na Pacyfiku. Ostatecznie po zrzuconiu dwóch amerykańskich bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki (odpowiednio 6 i 9 sierpnia), 2 września 1945 r. Japonia poddała się i podpisała akt bezwarunkowej kapitulacji.

Rozpoczęła się okupacja Japonii przez wojska amerykańskie. W pierwszym okresie okupacji, do 1948 r., administracja amerykańska przeprowadziła demilitaryzację, demokratyzację i decentralizację systemu. Między innymi rozbrojono armię i rozwiązano Cesarską Armię Japonii, zdemobilizowano 6,5 mln żołnierzy, zlikwidowano wszystkie instytucje wojskowe i przemysł zbrojeniowy. Podczas Trybunału Tokijskiego w latach 1946–1948 osądzono 25 głównych przestępców wojennych (na karę śmierci skazano 7 osób, na dożywocie – 16, na kary więzienia – 2).

W 1946 r. cesarz Hirohito zrzekł się swojego boskiego statusu, a parlament japoński uchwalił nową demokratyczną konstytucję. We wrześniu 1951 r. Japonia podpisała w San Francisco traktat pokojowy z mocarstwami zachodnimi oraz układ o bezpieczeństwie ze Stanami Zjednoczonymi. Tym samym Stany Zjednoczone wzięły odpowiedzialność za obronę nowego sojusznika. W 1960 r. podpisano nowy układ o bezpieczeństwie, gwarantujący Japonii ochronę militarną, w tym ochronę jądrową. Układ zezwalał także wojskom amerykańskim na dalsze stacjonowanie na Wyspach Japońskich.

W 1949 r. z powodu nasilającej się zimnej wojny oraz powstania Chińskiej Republiki Ludowej podjęto decyzję o utworzeniu 75-tysięcznej Narodowej Rezerwy Policji, którą w 1952 r. przekształcono w Siły Bezpieczeństwa Narodowego, a w 1954 r. w Japońskie Siły Samoobrony.

Rozwój Japońskich Sił Samoobrony był przez następne lata ściśle kontrolowany przez Stany Zjednoczone, które w obawie przed ponownym wzrostem nastrojów militarystycznych nie pozwalały stronie japońskiej na znaczące inwestycje we wszystkich rodzajach sił samoobrony (wojskach lądowych, siłach powietrznych i marynarce wojennej), a także na związane z nimi systemy obrony przeciwlotniczej.

Znaczący rozwój technologiczny i modernizacyjny JSS nastąpił w latach 90. XX w. i na początku obecnego stulecia. Związane to było i jest ze wzrostem potęgi militarnej Chińskiej Republiki Ludowej oraz potencjału atomowego Korei Północnej.

W zależności od występujących zagrożeń i wyzwania rząd japoński systematycznie i na szeroką skalę prowadził i prowadzi program modernizacyjny swoich sił powiązany ze zmianami organizacyjnymi.

W okresie zimnej wojny największym zagrożeniem dla Japonii był Związek Radziecki, później Rosja. Dlatego też dywizje pancerne z ciężkim sprzętem były rozmieszczone na kierunku północno-wschodnim, na wyspie Hokkaido. Dywizje te stały się mało użyteczne w obronie wysp i wysepek rozciągających się na przestrzeni tysiąca

kilometrów od wyspy Kiusiu po Tajwan. Z tego powodu największe zmiany modernizacyjne i strukturalne objęły siły lądowe. Podstawą tego procesu stał się Narodowy Program Obrony na lata 2014–2024. Zgodnie z nim pod koniec 2016 r. japoński parlament zatwierdził reformę struktur sił lądowych, polegającą na utworzeniu Dowództwa Sił Lądowych (Ground Component Command – GCC), któremu będą podlegać poszczególne armie lądowe, do tej pory podlegające bezpośrednio ministrowi obrony. Proces ten ma się zakończyć do końca bieżącego roku fiskalnego, tj. do 31 marca 2018 r. W nowej strukturze rolą dowództwa LSS będzie dowodzenie armiami, koordynowanie współdziałania z siłami morskimi i powietrznymi w ramach operacji połączonych, dowodzenie siłami szybkiego reagowania, jak również koordynacja działań z Siłami Zbrojnymi USA stacjonującymi w Japonii.

Równoległe zgodnie z Narodowym Programem Obrony odbywa się modernizacja podległych dywizji i brygad. Dla przykładu w 2017 r. na bazie pułku piechoty Zachodniej Armii została aktywowana Amfibijna Brygada Szybkiego Reagowania, która ma osiągnąć gotowość bojową do końca marca 2018 r. Uzbrojenie i wyposażenie brygady będzie się składało z najnowocześniejszego sprzętu, w tym samolotu pionowego startu i lądowania Boeing/Bell V-22 Osprey oraz pływającego transportera opancerzonego AAV-7.

Modernizacja i restrukturyzacja wspierająca mobilność jednostek lądowych obejmuje także pozostałe rodzaje sił. Do największych należy wymiana floty samolotów transportowych z C-130H i C-1 na jedną z najnowocześniejszych konstrukcji na świecie, jaką jest samolot transportowy Kawasaki C-2. Samolot ten ma stanowić średni komponent lotnictwa transportowego sił samoobrony. Planuje się wybudować około 44 maszyn. Proces modernizacyjny przebiega także na morskich jednostkach desantowych, a wejście w skład floty dwóch niszczycieli śmigłowców typu Izumo w znakomity sposób podnosi zdolności do przerzutu i wsparcia pododdziałów szybkiego reagowania.

Obecnie na wyposażeniu LSS znajdują się nowoczesne czołgi i transportery opancerzone, bojowe wozy piechoty, haubice, działa samobieżne i systemy artyleryjskie, śmigłowce, systemy przeciwlotnicze produkcji amerykańskiej i japońskiej.

Głównodowodzącym Lądowych Sił Samoobrony jest szef sztabu LSS, któremu podlega pięć armii, Centralne Siły Szybkiego Reagowania oraz wydzielone jednostki wsparcia i dowództwa zabezpieczające, w tym: Północna Armia, Północno-Wschodnia Armia, Wschodnia Armia, Środkowa Armia, Zachodnia Armia, Centralne Siły Szybkiego Reagowania, Dowództwo Badań i Rozwoju, Dowództwo Kontroli Materiałowej, Dowództwo Brygady Łączności, Jednostki Wsparcia.

Dowództwo Północnej Armii stacjonuje w Sapporo i podlega mu: 2. Dywizja Piechoty⁵, 7. Dywizja Pancerna, 5. i 11. Brygada Zmechanizowana, 1. Brygada Arty-

⁵ Dowództwo 2. Dywizji Piechoty stacjonuje w miejscowości Asahikawa. W skład dywizji wchodzi 6 pułków, w tym: 3. Pułk Piechoty (m. Nayoro), 25. Pułk Piechoty (m. Engaru), 26. Pułk

lerii, 1. Brygada Artylerii Przeciwlotniczej, Północne Skrzydło Lotnicze, Północna Jednostka Saperów, Połączona Brygada Północnej Armii oraz jednostki wsparcia (pułki: łączności, zaopatrzenia, medyczny, bataliony: wywiadowczy, walki elektronicznej i dowodzenia). Jest to największa armia LSS, która odpowiada za obronę wyspy Hokkaido. W jej skład wchodzi większość lądowych sił pancernych.

Dowództwo Północno-Wschodniej Armii stacjonuje w Sendai i podlega mu: 6. i 9. Dywizja Piechoty, Połączona Brygada Północno-Wschodniej Armii, Północno-Wschodnia Jednostka Artylerii, 5. Grupa Artylerii Plot, Północno-Wschodnie Skrzydło Lotnicze, 2. Brygada Saperów oraz jednostki wsparcia (pułki: łączności, zaopatrzenia, medyczny; bataliony: artylerii, przeciwlotniczy, wywiadowczy i dowodzenia). Armia ta odpowiada za obronę północnej części wyspy Honsiu.

Dowództwo Wschodniej Armii stacjonuje w Asaka i podlega mu: 1. Dywizja Piechoty, 12. Brygada Kawalerii Powietrznej, Połączona Brygada Wschodniej Armii, 2. Grupa Artylerii Przeciwlotniczej, Wschodnie Skrzydło Lotnicze, 1. Brygada Saperów oraz jednostki wsparcia (pułki: łączności, zaopatrzenia, medyczny; bataliony: artylerii, przeciwlotniczy, wywiadowczy i dowodzenia). Armia ta odpowiada za obronę środkowej części wyspy Honsiu.

Dowództwo Środkowej Armii stacjonuje w Itami i podlega mu 3. i 10. Dywizja Piechoty, 13. i 14. Brygada Zmechanizowana, 8. Grupa Artylerii Plot, Środkowe Skrzydło Lotnicze, 4. Brygada Saperów, Połączona Brygada Środkowej Armii oraz jednostki wsparcia (pułki: łączności, zaopatrzenia, medyczny; bataliony: artylerii, przeciwlotniczy, wywiadowczy i dowodzenia). Armia ta odpowiada za obronę południowej części wyspy Honsiu i wyspy Shikoku.

Dowództwo Zachodniej Armii stacjonuje w Kengun i podlega mu: 4. i 8. Dywizja Piechoty, 15. Brygada Kawalerii Powietrznej, Zachodni Pułk Piechoty, Zachodnia Jednostka Artylerii, 2. Brygada Artylerii, Zachodnie Skrzydło Lotnicze, 5. Brygada Saperów, Połączona Brygada Zachodniej Armii oraz jednostki wsparcia (pułki: łączności, logistyczny, medyczny, bataliony: wywiadowczy i dowodzenia). Armia odpowiada za obronę wyspy Kiusiu oraz wysp Riukiu wraz z Okinawą.

Ważnym elementem struktury wojsk lądowych są Centralne Siły Szybkiego Reagowania z siedzibą dowództwa w Zama, w skład których wchodzi: 1. Brygada Powietrzno-Desantowa, Specjalna Grupa Operacyjna, 1. Brygada Śmigłowców, Centralny Pułk Wysokiej Gotowości, Centralna Jednostka Obrony przed Bronią Masowego Rażenia (BMR), Jednostka Treningowa do Współpracy Międzynarodowej i pododdziały wsparcia.

Należy dodać, że wojska lądowe dysponują własnym lotnictwem przeznaczonym do bezpośredniego wsparcia sił na polu walki. Jednostki lotnicze są integralną częścią związków taktycznych i operacyjnych.

Piechoty (m. Rumoi), 2. Pułk Czołgów (m. Kamifurano), 2. Pułk Artylerii Polowej (m. Asahikawa), 2. Pułk Wsparcia Logistycznego (m. Asahikawa) oraz jednostki dywizyjne.

Łącznie Lądowe Siły Samoobrony Japonii tworzą: 1 dywizja pancerna, 8 dywizji piechoty, 6 brygad piechoty, 1 brygada kawalerii powietrznej, 1 brygada powietrzno-desantowa, 4 brygady saperów, 2 brygady artylerii, brygada śmigłowców i inne jednostki⁶.

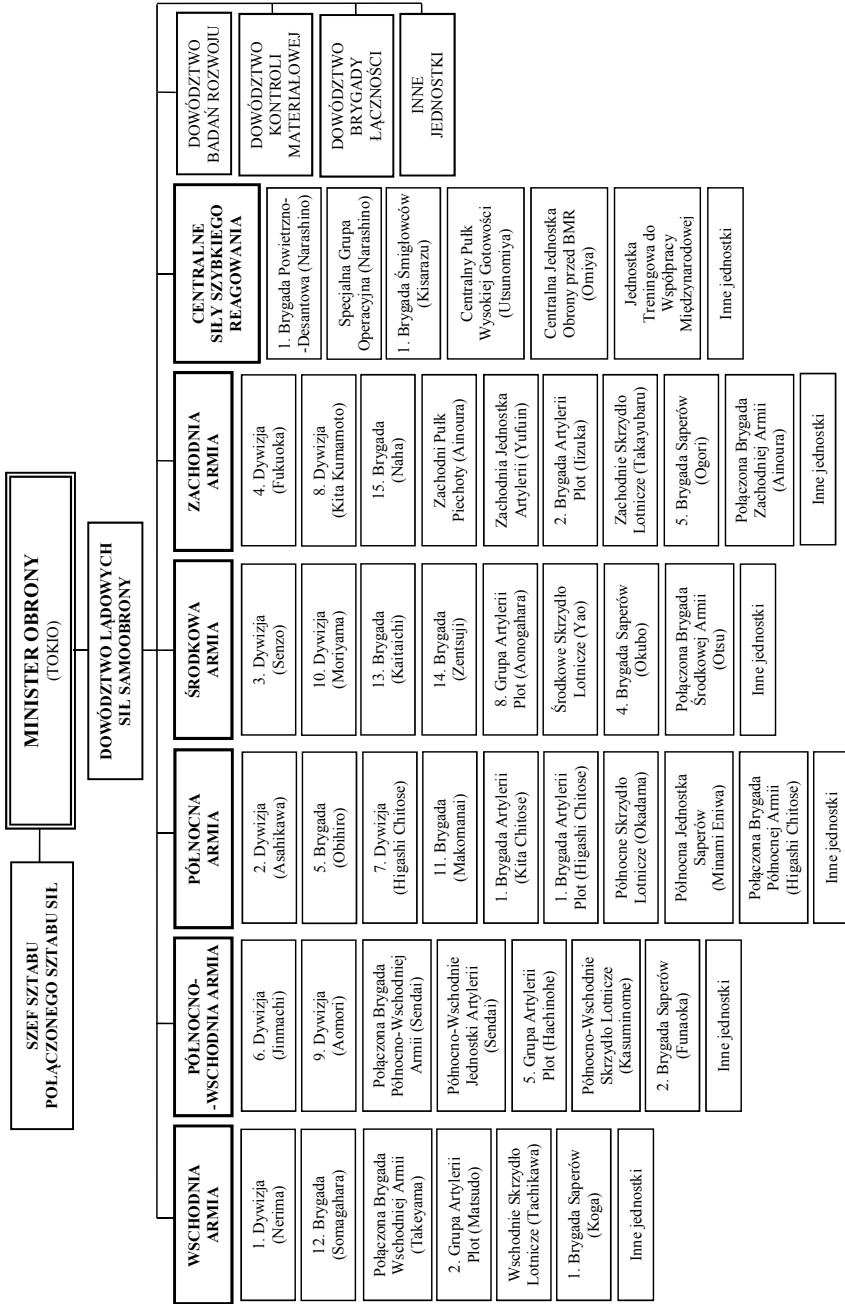
Granice odpowiedzialności poszczególnych armii przedstawiono na rys. 2, natomiast strukturę organizacyjną LSS przedstawiono na rys. 3.

Rys. 2. Granice odpowiedzialności poszczególnych armii

Źródło: Opracowano na podstawie Defense of Japan 2016, Ministry of Defense, Tokyo 2017.

⁶ Defense of Japan 2016, Ministry of Defense, Tokyo 2017.

Rys. 3. Organizacja Lądowych Sił Samoobrony Japonii

Źródło: Opracowano na podstawie Defense of Japan 2016, Ministry of Defense, Tokyo 2017.

Potencjał Lądowych Sił Samoobrony

Lądowe Siły Samoobrony są wyposażone głównie w sprzęt rodzimej produkcji, w tym: 690 czołgów (typu: 10, 90 i 74, produkcji koncernu Mitsubishi), 69 niszczycieli czołgów (typu 16, produkcji koncernu Mitsubishi), 560 bojowych wozów piechoty (typu 89 i 73, produkcji koncernu Mitsubishi), 860 kołowych transporterów opancerzonych (typu 82, 87 i 96, produkcji Komatsu), 1774 jednostek artylerii wszystkich rodzajów (w tym 172 haubic samobieżnych, 398 haubic ciągnionych, 100 opancerzonych, gąsienicowych, wieloprowadnicowych wyrzutni rakiet MLRS (Multiple Launch Rocket System)). Dodatkowo siły lądowe są wspierane przez lotnictwo armijne oparte na śmigłowcach bojowych różnych typów. W skład lotnictwa wchodzi następujące śmigłowce bojowe: uderzeniowe – 104 sztuki (w tym AH-1S Cobra, AH-64D Apache), rozpoznawcze – 44 sztuki (OH-6D), transportowe – 260 sztuk (w tym CH-47D Chinook, H225 Super Puma, UH-60L Black Hawk, UH-1).

Jednym z dwóch podstawowych czołgów japońskiej armii jest czołg nowej generacji typu 10, wyprodukowany przez koncern Mitsubishi Heavy Industries. Ma 9,485 m długości, 3,24 m szerokości i 2,3 m wysokości. Osiąga prędkość 70 km/h i zasięg 440 km. Jest uzbrojony w armatę gładkolufową 120 mm, która jest kompatybilna z wszystkimi rodzajami standardowej amunicji 120 mm sił NATO. Czołg posiada system automatycznego ładowania armaty. Masa pojazdu wynosi około 40 ton w podstawowej konfiguracji, a 48 ton w wersji pełnej. Pancierz czołgu składa się z sekcji modułowych, zapewniając możliwość zamontowania różnych elementów, w zależności od profilu misji. Czołg napędza ośmiocylindrowy (V8) silnik wysokoprężny chłodzony cieczą firmy Mitsubishi o mocy maksymalnej 1200 KM. Załoga czołgu składa się z trzech żołnierzy. Czołg typu 10 wszedł do służby w styczniu 2012 r. i obecnie według szacunków na uzbrojeniu znajduje się ponad sto sztuk tego typu. Obecnie jest to jeden z najdroższych czołgów produkowanych na świecie. Koszt jednostkowy wynosi około 8,5 mln USD⁷.

Drugim czołgiem jest czołg trzeciej generacji typu 90, wyprodukowany również przez koncern Mitsubishi Heavy Industries. Czołg wszedł do służby w 1990 r. i w sumie wyprodukowano 280 maszyn tego typu. Ma 9,7555 m długości, 3,43 m szerokości i 2,34 m wysokości. Osiąga prędkość 70 km/h (wstecz 42 km/h) i zasięg 400 km. Na uzbrojeniu posiada gładkolufową armatę kalibru 120 mm (produkowana w Japonii na licencji niemieckiej firmy Rheinmetall), jeden karabin maszynowy Model 74 kalibru 7,62 mm, jeden wielokalibrowy karabin maszynowy M2HB kalibru 12,7 mm i dwie potrójne wyrzutnie granatów dymnych zamocowanych po obu stronach wieży. Masa pojazdu wynosi ponad 50 ton. Czołg jest zbudowany w klasycznym układzie konstrukcyjnym, w którym przedział kierowania znajduje się w przedniej części kadłuba, bojowy w środkowej, a napędowy w tylnej. Pancierz o zróżnicowanej grubości wykonano z wielowarstwowych płyt pancernych. Czołg

⁷ <http://obronnosc.pl/2017/10/23/japonski-czolg-typ-10/> (dostęp: 25.10.2017).

napędza dziesięciocylindrowy (V10) silnik wysokoprężny, chłodzony wodą o mocy maksymalnej 1500 KM. Załoga czołgu składa się z trzech żołnierzy. Czołg może pokonywać ścianki do wysokości 1,0 m i rowy o szerokości 2,7 m⁸.

W 2010 r. Ministerstwo Obrony Japonii ogłosiło program dwukrotnego zmniejszenia liczby czołgów znajdujących się w linii. Planuje się zmniejszyć liczbę czołgów do poziomu trzystu sztuk, a oszczędności przeznaczyć na wzmocnienie narodowego systemu obrony przeciwrakietowej.

Japońskie plany modernizacji wojsk pancernych przewidują m.in. wprowadzenie kołowych wozów wsparcia ogniowego MCV (Maneuver Combat Vehicle) z armatą kalibru 105 mm i ośmiokołowym podwoziem. Dodatkowym uzbrojeniem mają być 2 karabiny maszynowe kalibru 12,7 mm oraz 7,62 mm. Pojazdy MCV mają się charakteryzować dużą mobilnością (maksymalna prędkość do 100 km/h), autonomicznością (zasięg powyżej 400 km) oraz zdolnością do pokonywania zarówno obszarów zurbanizowanych, jak i trudnego terenu. Jednocześnie planuje się zachować liczbę żołnierzy w lądowych siłach zbrojnych na dotychczasowym poziomie 159 tys.

Podczas zimnej wojny LSS nie odgrywały większej roli w regionie azjatyckim. Sytuacja zmieniła się wraz z upadkiem ZSRR, zwiększeniem potęgi militarnej i aktywności polityczno-wojskowej ChRL oraz nieprzewidywalną politykę Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej. Obecnie LSS zwiększyły swoje działania i zaczęły aktywnie współpracować na rzecz pokoju na świecie. Z racji członkostwa w ONZ wojska japońskie mogą brać udział w misjach pokojowych. Jedną z pierwszych misji, w jakiej uczestniczyły Japońskie LSS, było usuwanie skutków klęski żywiołowej w Hondurasie w 1989 r. Następnie wojska japońskie uczestniczyły w misji w Kambodży w 1992 r., a rok później przez 2 lata przebywały w Mozambiku. Podobnie jak podczas misji w Kambodży, głównym zadaniem sił było zapewnianie wsparcia logistycznego. W latach 2004–2006 japońskie siły brały udział w misji w Iraku, gdzie również zajmowały się wsparciem logistycznym. Między innymi japońscy żołnierze pomagali odbudowywać zniszczoną infrastrukturę, zapewniali wodę poszkodowanym w konflikcie oraz prowadzili szpitale polowe. Ze względu na ograniczenia działania te obejmują głównie misje stabilizacyjne, mające na celu odbudowę zniszczonych wojną terenów. Ponadto LSS brały udział w misji ONZ w Sudanie Południowym, podczas której wykonywały zadania humanitarne.

Podsumowując, główną rolą Japońskich Lądowych Sił Samoobrony jest wspieranie ofiar katastrof naturalnych w najbliższym sąsiedztwie Japonii, o ile zaoprobuje to ONZ, USA i rząd w Tokio oraz usuwanie skutków katastrof naturalnych, które obejmują zasięgiem Wyspy Japońskie. Jeśli chodzi o misje ONZ, to japońskie wojsko może brać udział w misjach humanitarnych, misjach pokojowych oraz pełnić funkcję obserwatora podczas wyborów w dotkniętych konfliktami państwach.

⁸ http://www.pancerni.abajt.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=27&Itemid=39 (dostęp: 25.10.2017).

Powietrzne Siły Samoobrony (PSS)

Powietrzne Siły Samoobrony Japonii są drugim pod względem prestiżu rodzajem JSS. Są odpowiedzialne za obronę przestrzeni powietrznej Japonii oraz prowadzenie operacji powietrznych. W ich skład wchodzi również sieć naziemnych stacji radiolokacyjnych wczesnego wykrywania oraz operacyjnie wszystkie naziemne raketowe środki obrony przeciwlotniczej wchodzące również w skład Lądowych Sił Samoobrony⁹.

Głównodowodzącym Powietrznych Sił Samoobrony jest szef sztabu PSS, któremu podlega Dowództwo Powietrznych Sił Samoobrony, Dowództwo Wsparcia Sił Powietrznych (SP), Dowództwo Szkolenia SP, Dowództwo Rozwoju i Badań SP, Skrzydło Łączności i Systemów SP oraz jednostki wsparcia. Dowództwu Powietrznych Sił Samoobrony z kolei podlegają: Północne Powietrzne Siły Samoobrony, Centralne Powietrzne Siły Samoobrony, Zachodnie Powietrzne Siły Samoobrony, Południowo-zachodni Komponent SP, Skrzydło Ratownictwa, Grupa Szkolenia Taktycznego, Grupa Rozpoznania Taktycznego, Skrzydło Ostrzegania i Kontroli.

Dowództwo Północnych PSS znajduje się w Misawa. Podlegają mu: 2. i 3. Skrzydło Sił Powietrznych, Północne Skrzydło Kontroli i Ostrzegania, 3. i 6. Grupa Raket Obrony Powietrznej, Północna Grupa Inżynierii Lotniczej, jednostki wsparcia.

Dowództwo Centralnych PSS znajduje się w Yokota. Podlegają mu: 6. i 7. Skrzydło Sił Powietrznych, Centralne Skrzydło Kontroli i Ostrzegania, 1. i 4. Grupa Raket Obrony Powietrznej, Centralna Grupa Inżynierii Lotniczej, jednostki wsparcia.

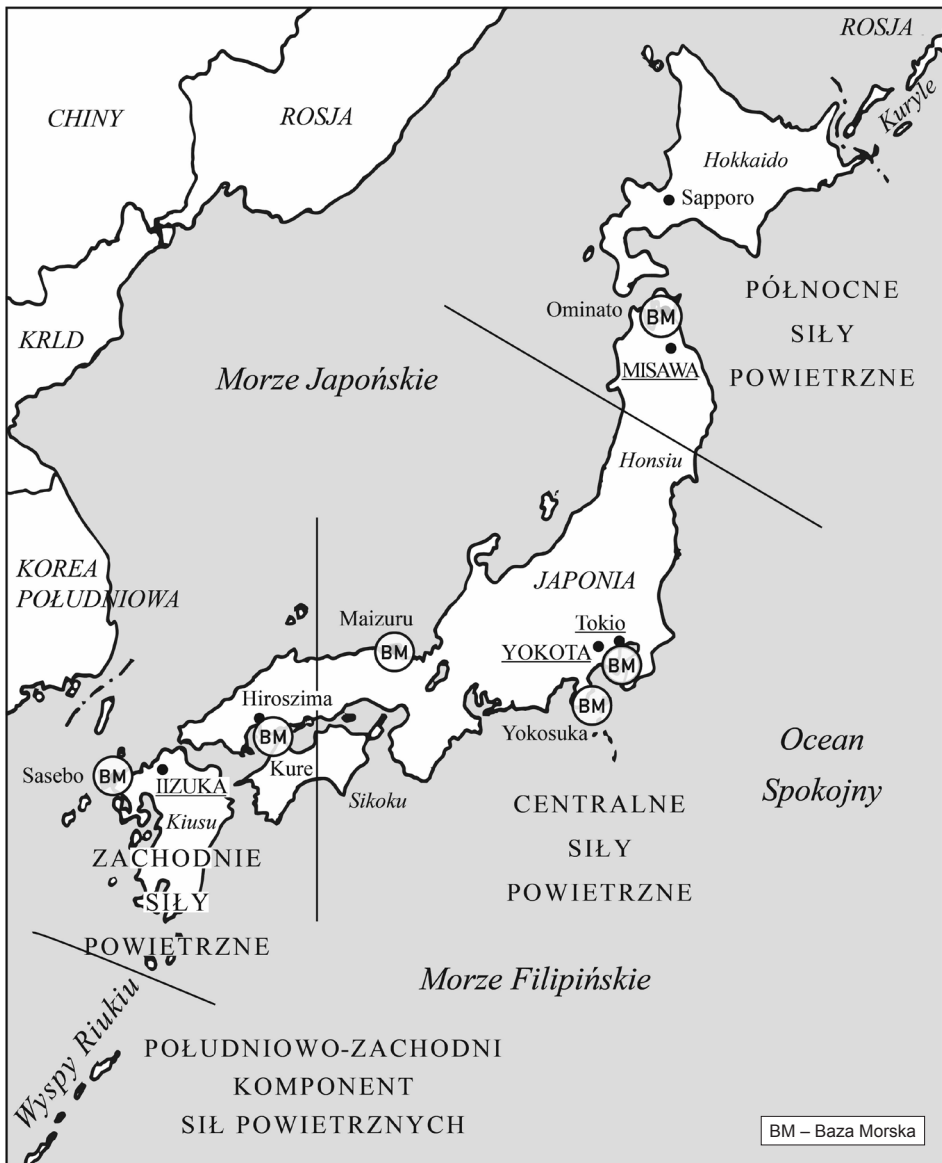
Dowództwo Zachodnich PSS znajduje się w Izuka. Podlegają mu: 6. i 7. Skrzydło Sił Powietrznych, Centralne Skrzydło Kontroli i Ostrzegania, 1. i 4. Grupa Raket Obrony Powietrznej, Centralna Grupa Inżynierii Lotniczej, jednostki wsparcia.

Dowództwo Południowo-Zachodniego Komponentu Sił Powietrznych znajduje się w Naha (na wyspie Okinawa). Podlegają mu: 9. Skrzydło Sił Powietrznych, Południowo-Zachodnie Skrzydło Kontroli i Ostrzegania, 5. Grupa Raket Obrony Powietrznej, Południowo-Zachodnia Grupa Inżynierii Lotniczej, jednostki wsparcia.

Łącznie Powietrzne Siły Samoobrony Japonii tworzy 7 skrzydeł lotnictwa bojowego. Granice odpowiedzialności poszczególnych sił powietrznych przedstawiono na rys. 4, natomiast organizację Powietrznych Sił Samoobrony Japonii na rys. 5.

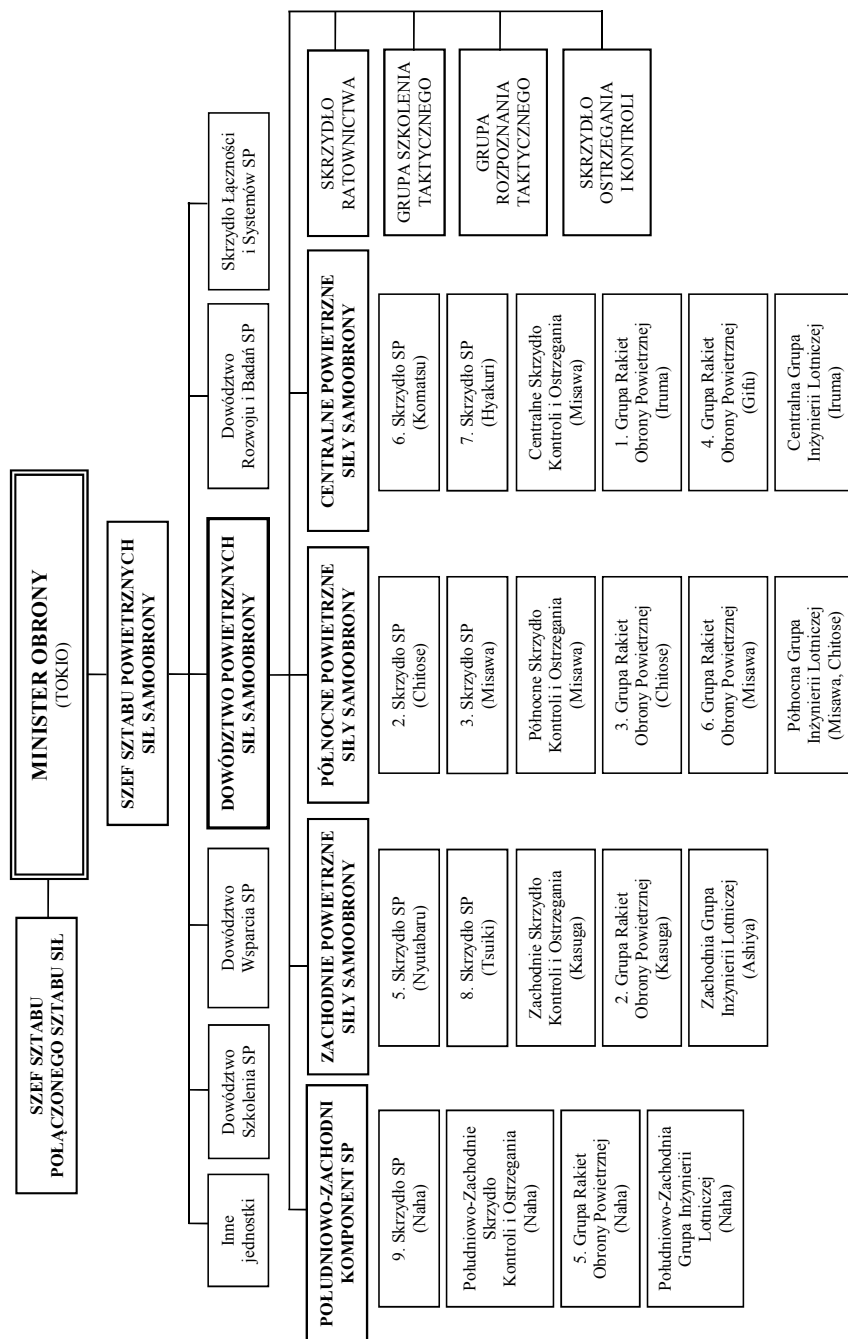
Dodatkowo Dowództwo Wsparcia Sił Powietrznych odpowiada za zapewnienie wsparcia lotniczego siłom operacyjnym w zadaniach ratowniczych, transportowych i dowodzenia. W jego skład wchodzi 3 skrzydła lotnictwa transportowego (samoloty typu C-130, KC-767, C-1, C-2, T-400). Dowództwo Szkolenia Sił Powietrznych ma za zadanie przeprowadzenie podstawowego szkolenia lotniczego i szkolenia

⁹ Lądowa obrona przeciwlotnicza jest oparta na zintegrowanym systemie 28 stacji radiolokacyjnych oraz raketowych systemach obrony powietrznej zgrupowanych w 7 grupach opartych na wyrzutniach rakiet ziemia–powietrze typu MIM-104 Patriot (PAC-2/PAC-3) – 6 grup składa się łącznie z 24 baterii, tj. 120 wyrzutni typu 81 i 1 grupa typu 91.

Rys. 4. Granice odpowiedzialności sił powietrznych

Źródło: Opracowano na podstawie Defense of Japan 2016, Ministry of Defense, Tokyo 2017.

Rys. 5. Organizacja Powietrznych Sił Samoobrony Japonii

Źródło: Opracowano na podstawie Defense of Japan 2016, Ministry of Defense, Tokyo 2017.

technicznego sił powietrznych. W jego skład wchodzi: 2 skrzydła lotnictwa, w tym grupa akrobatyczna (samoloty typu T-4 i F-2B), 4 skrzydła lotnictwa szkolnego (samoloty typu T-7 i T-4) oraz 5 szkół techników. Dowództwo Rozwoju i Badań Sił Powietrznych z kolei odpowiada za rozwój i badanie techniki lotniczej oraz w dziedzinach pokrewnych – medycynę lotniczą. Zabezpieczenie materiałowe funkcjonowania Lotniczych Sił Samoobrony leży w kompetencjach Dowództwa Zabezpieczenia Materiałowego, w skład którego wchodzi 3 bazy materiałowe.

Standardowa organizacja skrzydła lotnictwa w Japońskich Powietrznych Siłach Samoobrony oparta jest na 3 grupach: grupie lotniczej (składającej się z 2 eskadr lotniczych), grupie zabezpieczenia (składającej się z eskadr: obsługi, uzbrojenia, utrzymania infrastruktury, utrzymania sprzętu, zaopatrzenia) i grupie bazy lotniczej.

Potencjał Powietrznych Sił Samoobrony

Powietrzne Siły Samoobrony liczą około 50 tys. żołnierzy wyposażonych w około 780 statków powietrznych, w tym 370 bojowych. PSS posiadają sprzęt lotniczy produkcji amerykańskiej i rodzimej, w tym: samoloty bojowe: 200 typu F-15J (wyprodukowane przez Mitsubishi na licencji), 90 typu F-2 Mitsubishi, 42 typu F-35A (w trakcie dostaw), 75 typu F-4 Phantom II (w wersji EF/RF-4EJ); samoloty wczesnego ostrzegania i walki elektronicznej: 4 typu Boeing E-767, 13 typu E-2 Hawkeye, 5 samolotów WE (rodzimej produkcji); samoloty cysterny: 4 typu Boeing KC-767, 1 typu KC-130; samoloty transportowe: 60 sztuk (Boeing 767, Gulfstream IV, Hawker 800, Kawasaki C-1, C-2, C-130 Herkules); śmigłowce transportowe: 15 typu CH-47J Chinook; śmigłowce ratownicze: 36 typu UH-60J Black Hawk; samoloty szkolne: 250 sztuk (Mitsubishi F-2, F-15 Eagle, Hawker 400, Fuji T-3, Kawasaki T-4)¹⁰.

Najliczniejszą grupę samolotów PSS stanowią myśliwce obrony powietrznej F-15J, które weszły do linii w 1981 r. i zastąpiły samoloty Mitsubishi F-104J/DJ Starfighter. Obecnie w linii jest 200 maszyn (155 jednomiejscowych i 45 dwumiejscowych F15DJ), co czyni Japonię drugim największym użytkownikiem tych samolotów po Stanach Zjednoczonych. Samolot ma 13,05 m rozpiętości, 19,43 m długości i 5,63 m wysokości. Masa startowa wynosi 30,8 ton, prędkość maksymalna 2,5 Ma, przelotowa 0,75 Ma, pułap 19,2 km, zasięg 4631 km, promień działania 1270 km. Na uzbrojeniu posiada kierowane pociski rakietowe powietrze–powietrze, kierowane pociski rakietowe powietrze–ziemia, kierowane bomby i działko 1 × M61 Vulcan.

Flotę tę uzupełniają 90 myśliwców rodzimej konstrukcji Mitsubishi F-2 (64 jednomiejscowe F-2A i 25 dwumiejscowych F-2B), które zostały wyprodukowane w latach 1999–2011. Jest to samolot opracowany w kooperacji przez Mitsubishi Heavy

¹⁰ https://pl.wikipedia.org/wiki/Japońskie_Powietrzne_Siły_Samoobrony (dostęp: 25.10.2017).

Industries i Lockheed Martin, stanowi pochodną opracowanego w USA samolotu F-16 Fighting Falcon. Samolot ma 11,13 m rozpiętości, 15,52 m długości i 4,69 m wysokości. Masa startowa wynosi 22,1 ton, prędkość maksymalna 2,0 Ma, przelotowa 1,0 Ma, pułap 18,0 km, zasięg 834 km, promień działania 750 km. Na uzbrojeniu posiada kierowane pociski raketowe powietrze–powietrze, kierowane pociski raketowe powietrze–ziemia, bomby i działko 1 × JM61A1 kalibru 20 mm¹¹.

Na samolotach tych od kilku lat trwa stopniowa modernizacja, której celem jest zwiększenie ich możliwości bojowych. Obejmuje ona m.in. wymianę radarów, systemów łączności, instalację systemów cyfrowych, instalację zintegrowanych systemów walki elektronicznej, unowocześnienie głównego komputera misji, przystosowanie samolotów do przenoszenia pocisków raketowych powietrze–powietrze i przeciwokrętowych nowej generacji o zwiększonych zasięgach działania.

Ponadto Japonia inwestuje w amerykańskie myśliwce F-35 Lightning II, które w przyszłości mają zastąpić samoloty F-4 Phantom II. Decyzję o zakupie podjęto w grudniu 2011 r. Pierwsze 4 maszyny mają być wyprodukowane w Stanach Zjednoczonych, a 38 pozostałych w firmie Mitsubishi. We wrześniu 2016 r. Japonia odebrała pierwszy samolot F-35A Lightning II, przeznaczony dla Japońskich Sił Samoobrony. Natomiast 5 czerwca 2017 r. w zakładach FACO (Final Assembly and Check-Out) koncernu Mitsubishi Heavy Industries został zmontowany pierwszy w Japonii egzemplarz F-35A Lightning II.

Samolot F-35 Lightning II jest jednomiejscowym, jednosilnikowym myśliwcem wielozadaniowym piątej generacji, zbudowanym przez korporację Lockheed Martin. Docelowo budowane są 3 wersje F-35, przystosowujące maszynę do wykonywania określonych zadań lub działań w specyficznych warunkach. Wersja F-35A jest samolotem startującym i lądującym w sposób konwencjonalny, a docelowo ma zastąpić samoloty typu F-16 Fighting Falcon i A-10 Thunderbolt II. Wersja ta osiągnęła wstępną gotowość operacyjną w 2016 r. Wersja F-35B jest samolotem krótkiego startu i pionowego lądowania, przeznaczonym dla Korpusu Piechoty Morskiej Stanów Zjednoczonych i ma zastąpić samoloty AV-8B Harrier II. Wersja ta osiągnęła wstępną gotowość operacyjną w 2015 r. Wersja F-35C jest przeznaczona dla marynarki wojennej Stanów Zjednoczonych i ma zastąpić samoloty pokładowe typu F/A-18 Hornet. Osiągnęła ona wstępną gotowość operacyjną w 2017 r.¹² Samolot ma 10,65 m rozpiętości, 15,37 m długości i 5,28 m wysokości. Masa startowa wynosi 31 ton, prędkość maksymalna 1,8 Ma, pułap 15,0 km, zasięg od 1677 km do 2222 km, w zależności od wersji. Na uzbrojeniu posiada kierowane pociski raketowe powietrze–powietrze, kierowane pociski raketowe powietrze–ziemia, bomby i działko 1 × GAU-12/U kalibru 25 mm, zamontowane wewnątrz kadłuba samolotu.

¹¹ https://pl.wikipedia.org/wiki/Mitsubishi_F-2 (dostęp: 25.10.2017).

¹² https://pl.wikipedia.org/wiki/Lockheed_Martin_F-35_Lightning_II (dostęp: 25.10.2017).

Dodatkowo na początku 2017 r. do japońskiej bazy Iwakuni przybyły amerykańskie pierwsze 2 maszyny F-35B Lighting II skróconego startu, które zastąpią samoloty F/A-18 i AV-8 Harrier. Tym samym baza ta stała się drugą bazą na świecie, skąd będą operować amerykańskie samoloty F-35B. Coraz bardziej powszechne w Japonii są również samoloty bezzałogowe, które są kupowane od największego sojusznika, czyli Amerykanów. Spośród śmigłowców Japończycy upodobali sobie w szczególności Black Hawki.

Podsumowanie

Sytuacja w Azji Południowo-Wschodniej nie jest stabilna. Wzrastająca potęga militarna Chin, ich asertywna polityka ekspansji na Pacyfik, z próbą jednostronnego zawłaszczenia całego Morza Południowochińskiego oraz, co uderza bezpośrednio w Japonię, wysp na Morzu Wschodniocihńskim, a także ostatnie wydarzenia związane z kryzysem na Półwyspie Koreańskim niejako wymuszają zmiany w strategii bezpieczeństwa Japonii. Od czasu objęcia władzy przez koalicję Partii Liberalno-Demokratycznej i Komeito z premierem Shinzo Abe na czele następuje sukcesywne przeniesienie środka ciężkości wysiłku obronnego z terytoriów północnych na południowy zachód w kierunku terytoriów wyspiarskich. Kontrola nad tak rozległym terytorium wymaga zmian w sztuce operacyjnej oraz udoskonalania sprzętu i uzbrojenia. Poza kontrolą sytuacji nawodnej i powietrznej, a także rozbudową zdolności szybkiej dyslokacji pododdziałów lądowych JSS, jednym z priorytetów jest utrzymanie dominacji w powietrzu i kontroli na morzu. Dynamiczna rozbudowa chińskiej floty, coraz częściej operującej na pełnym morzu, wymusza wprowadzanie coraz lepszego uzbrojenia do zwalczania sił nawodnych w celu skutecznego odstraszania.

Konieczność przeciwstawienia się rosnącym ambicjom Pekinu jest jednym z najważniejszych wyzwań stojących przed Japonią i jej sojusznikami. Funkcja odstraszania jest ściśle związana z zachowaniem zdolności do efektywnego powstrzymania wrogich zapędów zmierzających do uzyskania panowania w regionie. Jednym z czynników zapewniających równowagę jest posiadanie sprzętu i uzbrojenia najnowszej generacji, które przewyższa możliwości ewentualnego agresora.

Obok Chin zagrożeniem militarnym dla Japonii jest nieprzewidywalna Korea Północna, posiadająca siły i środki, w tym rakiety balistyczne z głowicami jądrowymi, które mogą razić całe terytorium Japonii. Ostatnie wydarzenia związane z kryzysem na Półwyspie Koreańskim poskutkowały tym, że władze Japonii położyły główny nacisk na kwestię obrony przeciwrakietowej. Najistotniejsze dla zapewnienia bezpieczeństwa kraju ze strony nieobliczalnego reżimu koreańskiego stało się podniesienie zdolności Sił Samoobrony do zwalczania zagrożenia atakiem rakiet balistycznych. Po ostatnich północnokoreańskich próbach rakiet balistycznych średniego zasięgu stało

się jasne, że modernizacja zestawów obrony przeciwrakietowej (PATRIOT PAC-3) jest niewystarczająca. Dlatego w przyszłym budżecie przewiduje się wydatki na lądowe instalacje tarczy antyrakietowej. Ponadto szósta próba jądrowa przeprowadzona przez Koreę Północną, połączona z groźbą ataku na USA i jego sojuszników, sprawiła, że militarne rozwiązanie kryzysu staje się coraz bardziej realne.

Zagrożenie konfliktem zbrojnym wywołało konieczność podniesienia poziomu współpracy wojskowej z głównym sojusznikiem Japonii, jakim są Stany Zjednoczone. W odpowiedzi na prowokacje Korei Północnej zintensyfikowano ćwiczenia zgrywające sił morskich i lotnictwa. Samoloty myśliwskie Powietrznych Sił Samoobrony wykonują wspólne loty z amerykańskimi bombowcami strategicznymi i lotnictwem pokładowym lotniskowcowych grup uderzeniowych, natomiast okręty bojowe Morskich Sił Samoobrony współdziałają z amerykańskimi jednostkami morskimi, wykonując zadania patrolowe, rozpoznawcze, eskortowe i logistyczne.

W Waszyngtonie 17 sierpnia 2017 r. odbyło się amerykańsko-japońskie spotkanie szefów resortów obrony i spraw zagranicznych w formule 2+2. Po dwuletniej przerwie było to pierwsze spotkanie kwadrygi po zmianie prezydentury w Stanach Zjednoczonych i rekonstrukcji rządu w Japonii. Najważniejszą kwestią przedstawioną stronie amerykańskiej podczas rozmów była zapowiedź rewizji Narodowego Programu Obrony 2013–2024. Pierwsza połowa dziesięcioletniego planu modernizacji JSS dobiega końca, dlatego zmianom będzie podlegać druga część na lata 2019–2024. Prace nad dokumentem mają się zakończyć w 2018 r. Największy wpływ na kształt zmian modernizacyjnych Japońskich Sił Samoobrony ma zagrożenie płynące ze strony Korei Północnej, która mimo protestów społeczności międzynarodowej kontynuuje wojskowy program nuklearny.

Przedmiotem toczącej się dyskusji dotyczącej kształtu programu jest pięć zasadniczych kategorii. Pierwsza to uzyskanie zdolności JSS do wykonania ataku na bazy potencjalnego przeciwnika, co wiąże się z zakupem specjalistycznego uzbrojenia. Drugi aspekt w dyskusji to właściwe dopasowanie programu do nowych rozwiązań prawnych wynikających z ostatniej interpretacji konstytucji w kwestii ograniczonego prawa do obrony kolektywnej. Trzecim punktem programu, wymuszonym przez dynamikę prowadzonych przez Koreę Północną testów z bronią jądrową i jej nośnikami, jest obrona przeciwrakietowa. Ostatnie próby pocisków rakietowych średniego i dalekiego zasięgu wykazały, że modernizacja istniejących zestawów tarczy antyrakietowej jest niewystarczająca, stąd poszukiwanie nowego uzbrojenia. Osobne miejsce w programie zajmie podniesienie zdolności do obrony i ochrony odległych terytoriów wyspiarskich, w szczególności archipelagu Nansei z wyspami Senkaku włącznie.

Zmiany w regionie wpływają na programy modernizacyjne sił zbrojnych i zmianę użycia Japońskich Sił Samoobrony. Japonia zaczyna rozwijać i budować swój potencjał celem odbudowy swojej pozycji militarnej w regionie. Głównym celem jest rozbudowa zdolności do odparcia ataku na Wyspy Japońskie, wzmocnienie systemu obrony przeciwrakietowej oraz ochrona wód i przestrzeni powietrznej Japonii.

SUMMARY

THE JAPANESE SELF-DEFENSE FORCES AS THE GUARANTEE OF THE STATE SECURITY: LAND AND AIR SELF-DEFENSE FORCES

The situation in the South-East Asia is unstable. The growing military power of China and its assertive expansion policy in the Pacific Ocean, with the attempt of unilateral appropriation of the entire South China Sea as well as recent events connected with the crisis on the Korean Peninsula, enforce certain changes in Japan safety strategy.

Necessity to oppose growing ambitions of Beijing and the North Korea unpredictable action are, at present, one of the most important challenges for Japan and its allies. Deterrence is closely connected with ability to stopping effectively hostile ambition to gain supremacy in the region. Having new generation equipment and armament, which surpass abilities of the potential aggressor, is one of the factors providing balance. The military conflict threat also provoked the need to raise the level of military cooperation with the major Japan ally – United States. In response to China military forces activity and defiance of the North Korea, exercises of the naval forces and air force were intensified. Changes in the region also influence military forces modernization programs and change of using Japan Self-Defense Forces. Japan begins developing and building its military capability in order to restore its military position in the region.